

voorstel aan de raad

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Kenmerk	Koops, A.F. (Tonia) 4885312
Vergadering	
Vergaderdatum	
Geheim	Nee
Beleidsveld	Groen Dierenwelzijn

Vaststelling Utrechtse soortenlijst

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor het volgende te besluiten:

- 1 De Nota 'Utrechtse soortenlijst' vast te stellen ter bescherming en stimulering van de voor Utrecht belangrijke plant- en diersoorten en zo de biodiversiteit in de stad te bevorderen.
- 2 De Nota 'Utrechtse soortenlijst' op te nemen in de 'Omgevingsvisie Utrecht, versie 1.0', en toe te voegen aan het overzicht 'Beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht 1.0' en de internetpagina <https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/beleid/omgevingsvisie>.
- 3 Te bepalen dat de Utrechtse soortenlijst na publicatie wordt meegewogen bij de voorbereiding van gemeentelijke ruimtelijke plannen, waarbij een uitzondering wordt gemaakt voor plannen waarbij onderzoeken al zijn afgerond of nog lopen.
- 4 Burgemeester en wethouders de bevoegdheid te geven om ~~op basis van de jaarlijkse evaluatie in het duurzaamheidsverslag~~, wijzigingen in de Utrechtse soortenlijst (toevoegen of verwijderen van soorten) aan te brengen en hierover te rapporteren in het jaarlijkse Duurzaamheidsverslag.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

De secretaris,

De burgemeester,

Drs. G.G.H.M. Haanen

Mr. J.H.C. van Zanen

Conclusie commissie

Bijlages

Voorstel: Voorstel_9486

Bijlage: STREKT TER VERVANGING Voorstel_9486 (na RIB)

Bijlage: Nota Utrechtse Soortenlijst (mei 2018)

Bijlage: STREKT TER VERVANGING Nota Utrechtse Soortenlijst (na RIB)

Bijlage: Beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht 1.0

Bijlage: Memo Strekt ter vervanging raadsvoorstel Vaststelling Utrechtsesoortenlijst.

Eerdere besluitvorming

Actualisatie Groenstructuurplan, vastgesteld door de gemeenteraad d.d. PM maart 2018

Uitvoering

Na vaststelling is het Utrechtse soortenlijst onderdeel van de Omgevingsvisie Utrecht.

Dit betekent dat bij de toetsing van plannen waar de gemeente eigenaar of initiatiefnemer is, de Utrechtse soortenlijst wordt meegewogen als zijnde de gemeentelijke visie op de bescherming van plant- en diersoorten. Bij projecten of plannen waarvoor natuuronderzoek al loopt of is uitgevoerd, is de nieuwe Utrechtse soortenlijst niet van toepassing. Onderzoek dat na invoering van de Utrechtse soortenlijst start, moet daar aan voldoen.

De Utrechtse soortenlijst wordt toegevoegd aan de gedragscode inclusief de leidraad Utrecht (vastgesteld d.d. 17 nov 2017). Beheerders en uitvoerders worden ingelicht over de aanpassing. In het duurzaamheidsverslag zal worden gerapporteerd over de ontwikkeling van de Utrechtse soorten. Deze evaluatie dient als signaleringsmoment voor eventuele wijziging van delijst.

Na vaststelling zal de Utrechtse soortenlijst worden gepubliceerd.

Context

De gemeente Utrecht is altijd actief met het beschermen en stimuleren van de Utrechtse stadsnatuur. Zo is er een specifiek maairegime ter bevordering van bloemrijke kruiden en vlinders en een aanpak om zo zorgvuldig mogelijk om te gaan met muurvarens tijdens restauratie van de werven.

In het groenbeheer is sinds 2002 gewerkt met de Flora- en faunawet (Ffw), deze wet is sturend geweest voor ons biodiversiteitsbeleid. De Flora- en faunawet is per 1 januari 2017 vervangen door de Wet natuurbescherming. Bij de invoering van de Wet natuurbescherming (Wnb) op 1 januari 2017 is de lijst van beschermde soorten herzien ten opzichte van de Flora- en faunawet uit 2002. Een aantal soorten waar Utrecht zich al sinds de vorige eeuw voor inspant valt nu buiten de beschermingslijsten. Gemeenten hebben binnen de Wet natuurbescherming nog geen bevoegdheid om soorten te beschermen. Wel biedt de verbrede reikwijdte van de Omgevingswet mogelijkheden tot bescherming van zaken die de gemeente heeft vastgelegd in haar beleid (in de Omgevingsvisie Utrecht).

Het opnemen van een aantal plant- en diersoorten in het gemeentelijk beleid geeft ons, naast bescherming, de mogelijkheid om actief beleid te voeren op het behoud en stimuleren van deze soorten. De Wet natuurbescherming wordt t.z.t. onderdeel van de Omgevingswet.

De Utrechtse soortenlijst

De Utrechtse soortenlijst is de vertaling van de ambities die wij als gemeente hebben op het gebied van natuurontwikkeling en behoud. Om op dezelfde wijze het groenonderhoud te blijven uitvoeren, stellen wij voor om 33 van de 39 voormalig beschermde soorten op te nemen in de Utrechtse soortenlijst. Daarnaast bevat het zes soorten wilde bijen en hun zes nectarplanten, vanwege de schriftelijke vragen van de raad (SV 2015/54) in verband met de zorgwekkende afname en het belang van de bijen voor de bestuiving van planten.

Tot slot is een aantal extra soorten opgenomen die uit het vooroverleg met de milieu- en natuurgroepen gekomen zijn en die we van nationaal belang achten. Het gaat om vijf vogelsoorten, vier plantensoorten en tien paddenstoelsoorten. In totaal bevat de Utrechtse soortenlijst 64 soorten.

Uitvoering van de Utrechtse soortenlijst

We blijven het beheer van ons openbaar groen, wateren, werven en gebouwen doen zoals onder het regime van de Flora- en faunawet. We stimuleren biodiversiteit in ontwikkelingsprojecten: naast de landelijk beschermde soorten vragen we hierin ook aandacht voor de planten en dieren van de Utrechtse soortenlijst. Bij projecten van derden geldt de Utrechtse soortenlijst als beleidsuitgangspunt om mee te wegen, omdat de soortenlijst van de Wet natuurbescherming beperkt is.

Gevolgen voor beheer

Met het vaststellen van de Utrechtse soortenlijst blijven we in beheer en onderhoud rekening houden met beschermde en beleidssoorten conform de richtlijnen van de leidraad horende bij de gedragscode (zie raadsbrief Gedragscode Wet natuurbescherming d.d. 17 november 2017). Dit past binnen het huidige beheerbudget.

Gevolgen voor ruimtelijke ontwikkeling

Door toevoeging van het soortenbeleid aan de Omgevingsvisie Utrecht geven we aan dat bescherming van deze planten en dieren één van de aspecten is die moet worden meegenomen bij ruimtelijke ontwikkelingen. De omgevingsvisie geldt immers als kader voor bestemmingsplannen en projectbesluiten. Als er nadelige gevolgen verwacht worden, wordt gekeken of de ontwikkeling op een andere manier kan worden uitgevoerd zodat nadelige gevolgen worden voorkomen of geminimaliseerd.

Vervolg

Als uitwerking van het Groenstructuurplan wordt gewerkt aan de natuurwaardenkaart Utrecht. Deze kaart laat zien waar de beschermde soorten voorkomen of kunnen voorkomen op basis van geschiktheid van het leefgebied. Deze kaart wordt per wijk opgebouwd. Er wordt gestart met een

opzet voor het deelgebied Lunetten, want voor dit deelgebied loopt op dit moment een pilot in het kader van de omgevingsvisie.

Beslispunt

- 1 De Nota 'Utrechtse soortenlijst' vast te stellen ter bescherming en stimulering van de voor Utrecht belangrijke plant- en diersoorten en zo de biodiversiteit in de stad te bevorderen.

Argumenten

- 1.1 Door het instellen van gemeentelijk soortenbeleid wordt het transparant welke soorten de gemeente Utrecht van belang vindt als kenmerkende en waardevolle Utrechtse plant- en diersoort en voor welke soorten de gemeente beschermende en/of stimulerende maatregelen treft bovenop de wettelijke beschermde soorten in de Wet natuurbescherming.
De prioriteiten van soorten die het bestuur stelt in het biodiversiteitsbeleid worden zo voor iedereen duidelijk. In één overzicht en op één plek wordt helder voor welke plant- en diersoorten de gemeente Utrecht zich actief inspant, zowel in haar eigen beheer als bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- 1.2 De kwaliteit van het biodiversiteitsbeheer met de Utrechtse soortenlijst past beter bij de Utrechtse ambitie voor gezonde verstedelijking, dan de soortenbescherming die in de nieuwe Wet natuurbescherming is geregeld.
Planten en dieren dragen bij aan een gezonde stad; een stad die in balans is. Deze biodiversiteit zorgt voor de productie van zuurstof, vastlegging van CO₂, binding van fijnstof uit de lucht, afbraak van dode dieren en planten, bestuiving van bloemen, waterzuivering en het beheersen van plagen. Biodiversiteit betekent voor de mens voedsel, bouw materiaal, brandstof (hout) en grondstoffen voor kleding (zoals katoen) en medicijnen. We noemen dit ecosysteemdiensten. Een groene stad draagt bij aan stressverlaging en daarmee aan het welzijn van onze bewoners (bron WHO: <http://www.who.int/sustainable-development/cities/health-risks/urban-green-space/en/>).
In de Ruimtelijke Strategie Utrecht wordt gezonde verstedelijking genoemd als prioriteit. Het zit in de lijn om dan het kwalitatief hoge niveau van biodiversiteitsbeheer voort te zetten.
- 1.3 Een aantal kenmerkende en waardevolle plant- en diersoorten van Utrecht was onder de voormalige Flora- en faunawet wel beschermd en niet meer onder de Wet natuurbescherming.
Onder de Wet natuurbescherming zijn muurplanten, orchideeën en soorten van onze bloemrijke hooilanden niet meer beschermd. In de praktijk is jarenlang rekening gehouden met de aanwezigheid van muurplanten op kade- en werfmuren. In ons beheer houden we al decennia rekening met orchideeën en bloemrijke kruiden in de Utrechtse hooilanden, vaak met inzet van vrijwilligers. Bij werkzaamheden wordt pas gemaaid na zaadsetting van deze soorten of worden de groeiplaatsen gemarkeerd en ontzien.
- 1.4 Het behoud van de planten en dieren zoals benoemd in de Utrechtse soortenlijst vergt geen extra beheerinspanningen ten opzichte van de huidige werkwijze.
We werken in Utrecht met de gedragscode 'bestendig beheer en onderhoud groenvoorzieningen' van de vereniging Stadswerk, incl. de Leidraad voor Utrecht (B&W dd 7-11-2017). De Utrechtse soortenlijst wordt toegevoegd aan de Leidraad. Met de Leidraad borgen we dat het beheer onveranderd t.o.v. onder het oude wettelijk kader kan plaatsvinden. Het gaat om soorten waarvan de beheerders de wijze van beheer willen voortzetten. Ook wordt gebruik gemaakt van de inspanningen van vrijwilligers om de soorten in kaart te brengen.
- 1.5 De Utrechtse soortenlijst is een vertaling van de ecologische waarde component van de groenkwaliteit, zoals beschreven in het Groenstructuurplan (actualisatie 2018).
Met het formuleren van de biodiversiteitsdoelstellingen wordt het mogelijk om meerdere partijen te laten bijdragen aan het behalen van deze groene kwaliteit. Zo zijn de

gemeentelijke ecologische beleidsdoelen eenduidig te benoemen bij gebiedsontwikkelingen, evenementen of bij de beheerplannen van onszelf of externen.

- 1.6 De Utrechtse soortenlijst is besproken met natuur- en milieugroepen en deskundigen.
De lijst met soorten is in overleg opgesteld met de MAGIE-groep waarin alle natuur- en milieugroepen van Utrecht vertegenwoordigd zijn. Zij onderschrijven het belang van een scherper biodiversiteitsbeleid dat breder gaat dan enkel de onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten. Tijdens de bespreking van de lijst was ook een tweetal externe deskundigen op het gebied van planten en paddenstoelen aanwezig. Met Natuurmonumenten is gesproken over de akkerflora in Haarzuilens. De voorstellen die zij hebben gedaan voor toevoegingen zijn grotendeels overgenomen (zie kanttekening) .
- 1.7 De Utrechtse soortenlijst vormt de basis voor de, nog op te stellen, natuurwaardenkaart Utrecht.
In het Groenstructuurplan geven we aan te werken aan de natuurwaardenkaart voor Utrecht.
Het benoemen van waarden en de verbeelding ervan in een waardenkaart wordt, bij de invoering van de Omgevingswet, een belangrijk onderdeel van de Omgevingsvisie. Dit met het doel om de verschillende waarden in een gebied zo goed als mogelijk integraal te kunnen afwegen bij ruimtelijke ontwikkelingen.
De natuurwaardenkaart wordt in 2018 opgesteld en biedt een beeld van alle leefgebieden van de door de Wet natuurbescherming beschermde plant- en diersoorten in de gemeente Utrecht. Daarnaast zullen ook de soorten van de Utrechtse soortenlijst op deze kaart getoond worden. De natuurwaardenkaart zal per deelgebied (wijk) worden opgebouwd.

Kanttekeningen

- 1.1 Bij projecten van derden geldt de Utrechtse soortenlijst alleen als leidraad, waar mogelijk nemen we de regeling wel privaatrechtelijk op.
Bij tenders, anterieure overeenkomsten en bestemmingsplannen wordt de Utrechtse soortenlijst als leidraad gebruikt.
- 1.2 Een aantal voormalig beschermde soorten zijn niet opgenomen in de Utrechtse soortenlijst, omdat het behoud van deze soorten in onze stad niet op een duurzame manier gerealiseerd kan worden.
Voor stijf hardgras moeten we onze verhardingen dan weer gaan borstelen i.p.v. stomen. Een aantal soorten komt hier alleen voor omdat we ze regelmatig uitzetten (zaaien of herplanten). Deze soorten zijn niet opgenomen in de Utrechtse soortenlijst.

Beslispunt

- 2 De Nota 'Utrechtse soortenlijst' op te nemen in de 'Omgevingsvisie Utrecht, versie 1.0', en toe te voegen aan het overzicht 'Beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht 1.0' en de internetpagina <https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/beleid/omgevingsvisie>.

Argumenten

- 2.1 Door de gemeenteraad vastgesteld beleid dat invloed heeft op de fysieke leefomgeving wordt meegenomen in de omgevingsvisie en werkt door in besluiten over de ruimtelijke ontwikkeling.
Nieuw beleid in de fysieke leefomgeving wordt in de omgevingsvisie opgenomen door toevoeging, verwijdering of vervanging van de in de bijlage 'Beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht 1.0' genoemde beleidsdocumenten en actualisering van de thematische webpagina van de Omgevingsvisie Utrecht.

Beslispunt

- 3 Te bepalen dat de Utrechtse soortenlijst na publicatie wordt meegewogen bij de voorbereiding van gemeentelijke ruimtelijke plannen, waarbij een uitzondering wordt gemaakt voor plannen waarbij onderzoeken al zijn afgerond of nog lopen.

Argumenten

- 3.1 Een uitzondering voor lopende projecten voorkomt onvoorziene vertraging in de uitvoering. Natuuronderzoek vergt vaak een doorlooptijd van een jaar in verband met metingen in diverse seizoenen.
Een lopend project is een project waar vóór het van kracht worden van de Utrechtse soortenlijst:
a. een Stedenbouwkundig Programma van Eisen (SPvE), een Bouwvelop of een startnotitie is vastgesteld;
b. een aanvraag voor een omgevingsvergunning is ingediend (ex artikel 2.12 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht);
c. een aanvraag om het bestemmingsplan te herzien (ex artikel 3.8 Wet ruimtelijke ordening), te wijzigen (ex artikel 3.6 lid 1 onder a Wet ruimtelijke ordening) of uit te werken (ex artikel 3.6 lid 1 onder b Wet ruimtelijke ordening);
d. door de gemeente een kennisgeving is gepubliceerd dat een plan als genoemd onder c. wordt voorbereid (artikel 1.3.1 Besluit ruimtelijke ordening);
e. een tender reeds gestart is of een anterieure of een andere privaatrechtelijke overeenkomst is gesloten waarin afspraken zijn gemaakt over natuuronderzoek;
f. reeds een Flora en Fauna onderzoek in gang is gezet of is afgerond.

Beslispunt

- 4 Burgemeester en wethouders de bevoegdheid te geven om, ~~op basis van de jaarlijkse evaluatie in het duurzaamheidsverslag~~, wijzigingen in de Utrechtse soortenlijst (toevoegen of verwijderen van soorten) aan te brengen en hierover te rapporteren in het jaarlijkse Duurzaamheidsverslag.

Argumenten

- 4.1 Natuur is veranderlijk.
De Utrechtse soortenlijst moet kunnen inspelen op de dynamiek van de natuur. Er komen in Utrecht veel meer plant- en diersoorten voor dan er op de Utrechtse soortenlijst staan. Indien een soort als waardevol en kenmerkend voor Utrecht wordt beschouwd kunnen burgemeester en wethouders de soort toevoegen aan de Utrechtse soortenlijst. Hiertoe kan over worden gegaan a
~~Als er indicaties zijn dat een soort die niet op de Utrechtse soortenlijst staat hard achteruit gaat, of als er een nieuwe soort ontdekt wordt die in Utrecht een duurzaam leefgebied kan opbouwen, kan deze soort aan de soortenlijst toegevoegd worden. Burgemeester en wethouders kunnen besluiten tot het verwijderen van een soort van de Utrechtse soortenlijst als deze soort 5 jaar niet meer is waargenomen en het zeer onwaarschijnlijk is dat deze een duurzaam en functioneel leefgebied kan opbouwen. Over de wijzigingen in de Utrechtse soortenlijst zal jaarlijks worden gerapporteerd in het Duurzaamheidsverslag. In het Duurzaamheidsverslag zal tevens worden vermeld waar de invoering van de Utrechtse soortenlijst tot knelpunten heeft geleid en hoeveel ontheffingen en verklaringen en geen bedenkingen zijn afgegeven voor de Wet natuurbescherming door de Provincie Utrecht voor het grondgebied van de gemeente Utrecht. In het Duurzaamheidsverslag zal jaarlijks gerapporteerd worden of er nieuwe soorten zijn gesignaleerd of dat soorten hard achteruitgaan.~~

Opgesteld door	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Kenmerk	Koops, A.F. (Tonia) 4885312
Vergadering	
Vergaderdatum	
Jaargang en nummer	
Beleidsveld	Groen Dierenwelzijn

Vaststelling Utrechtse soortenlijst

besluit

- 1 De Nota 'Utrechtse soortenlijst' vast te stellen ter bescherming en stimulering van de voor Utrecht belangrijke plant- en diersoorten en zo de biodiversiteit in de stad te bevorderen.
- 2 De Nota 'Utrechtse soortenlijst' op te nemen in de 'Omgevingsvisie Utrecht, versie 1.0', en toe te voegen aan het overzicht 'Beleidsdocumenten van de Omgevingsvisie Utrecht 1.0' en de internetpagina <https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/beleid/omgevingsvisie>.
- 3 Te bepalen dat de Utrechtse soortenlijst na publicatie wordt meegewogen bij de voorbereiding van gemeentelijke ruimtelijke plannen, waarbij een uitzondering wordt gemaakt voor plannen waarbij onderzoeken al zijn afgerond of nog lopen.
- 4 Burgemeester en wethouders de bevoegdheid te geven om ~~op basis van de jaarlijkse evaluatie in het duurzaamheidsverslag~~, wijzigingen in de Utrechtse soortenlijst (toevoegen of verwijderen van soorten) aan te brengen en hierover jaarlijks rapporteren in het jaarlijkse Duurzaamheidsverslag.

Aldus besloten in de vergadering van de raad, gehouden op

De griffier	De voorzitter gemeenteraad
mr. M. van Hall	mr. J.H.C. van Zanen